

Čís. 793.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu přečinu pletich jest lhostejno, že pachatel koupil původně předměty potřeby pod rukou pro vlastní potřebu a rozhodl se teprve po té jimi nedovoleně obchodovati pokud se týče je ve své živnosti zpracovati.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1922, Kr II 458/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 10. května 1921, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje o obžalovaném, který je pekařským mistrem v U., že nakoupil v roce 1919 na Slovensku 11 q mouky, za niž platil něco přes 6 K za 1 kg, že mouky té užíval ve své domácnosti, z jejího zbytku pak že počal v únoru 1921 péci housky, které prodával po 50 haléřích. Z obžaloby pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., lichevní soud sprostil obžalovaného dle rozhodovacích důvodů rozsudkových jednak proto, že nakoupil mouku pro svou potřebu, jednak z toho důvodu, že, pokud pekl z oné mouky housky, jeho jednání nebylo způsobilé, by jím cena předmětu potřeby byla stupňována. V onom směru projevuje se v rozsudkových důvodech názor, že nákup předmětu potřeby pro vlastní potřebu neodpovídá pojmu pletich, který prý předpokládá obchodování, to jest koupi za účelem dalšího zcizení po živnostensku, v druhém směru pak se dovozuje, že pečení bílého pečiva náleží k pekařské živnosti a že obžalovaný, prodávaje pečivo, z oné mouky vyrobené, jako pekařský mistr za cenu přiměřenou, nepůsobil nikterak na zvyšování cen mouky nebo pečiva. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, opírající se o důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) § 281 tr. ř., nelze, pokud uplatňuje důvod zmatku čís. 9 a), upřítí oprávnění. V samotných rozhodovacích důvodech rozsudkových zjišťuje se výslovně, že obžalovaný nakoupil mouku nedovoleně, není pak příčiny k pochybnostem v tom směru, že rozsudek má při tom na zřeteli, že nákup mouky obžalovaným přičil se předpisům státní správy, dle nichž — v kritické době dle nařízení vlády republiky Československé ze dne 27. června 1919, čís. 354, pokud se týče ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n. — v důsledku zabavení obilí bylo zakázáno zabavené předměty zpracovati a zcizovati, při čemž dle ustanovení § 34 čís. 1 prv citovaného vládního nařízení trestati bylo toho, kdo úmyslně nabyl zabavených zásob obilí nebo získaných z něho mlýnských výrobků od někoho, kdo nebyl oprávněn je zciziti, dle § 33 čís. 2 pak toho, kdo zabavené zásoby neprávem zpracoval nebo zcizil, obdobná trestní ustanovení obsahují §§ 17 čís. 1 a 16 vládního nařízení čís. 390 z roku 1920. Zmateční

stížnost dovozuje tudíž správně, že nedovolený nakup mouky obžalovaným nabyt povahy pletich ve smyslu § 11 čís. 4 lichevního zákona tím, že obžalovaný z mouky nedovoleně, totiž koupí proti platným předpisům získané, rovněž nedovoleně pekl bílé pečivo a je prodával. Rozsudek nepřipadně zdůrazňuje skutečnost, jím arci zjištěnou, že obžalovaný pekl housky teprve v únoru 1921 a jen ze zbytku mouky, které jinak upotřeboval ve své domácnosti. Nehledíc k tomu, že okolnost, dodávající počínání obžalovaného ráz pletich, lze spatřovati právem i v tom, že obžalovaný takto onen zbytek mouky po značně dlouhou dobu odnímal nedovoleně veřejnému zásobování, dlužno jako právně mylný označiti názor, z něhož patrně vychází lichevní soud, jakoby pojem pletich předpokládal, že již nedovolený nákup státem zabaveného předmětu potřeby musí býti provázen úmyslem, předmět ten nedovoleně zpracovati a dále zciziti. Pojmu pletich ve smyslu lichevního zákona odpovídá každé úmyslné jednání, které, hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování a jest arci zároveň způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby. Pokud jde o takové předměty potřeby, které jsou zabaveny státem a jimiž hospodaří stát, vyplňuje pojem pletich již každé jednání, směřující vědomě proti předpisům, vydaným v té příčině státní správou, zejména tedy nedovolené a tím pokoutní nabývání předmětů takových a jich neoprávněné zpracování a zcizování. Nesejde pak na tom, byly-li zabavené předměty potřeby nedovoleně získány původně k jinému s hlediska pletich snad nezávadnému účeli, na příklad, jak je zjištěno v tomto případě, pro vlastní potřebu, t. j. k upotřebení ve vlastní domácnosti, bylo-li jich však napotom užito, jak tomu je rovněž v tomto případě, neoprávněně ku zpracování v živnosti a k jich dalšímu zcizení. Nevyžaduje se k pojmu pletich, by již koupě předmětu potřeby, státem zabaveného a jím obhospodařovaného, byla provázena úmyslem, naložiti s ním způsobem, vybočujícím z mezí řádného a solidního obchodování, pokud se týče upotřebení, vyhovujícího předpisům státní správy, stačí naopak, pojme-li a uskuteční-li se úmysl takový teprve později. Pokud však lichevní soud, zaujáv právní hledisko, o němž právě uvažováno, zdá se vycházeti z názoru, že pojmu pletich odpovídá jednání, vykazující jinak zákonné znaky dotyčné skutkové podstaty, vůbec tehdy, bylo-li provozováno po živnostensku, dlužno uplatnění tohoto názoru, který, nenacházející žádnou oporu v trestním ustanovení o pletichách, je zřejmě mylným, označiti pro tuto trestní věc i jako zcela nepřipadně vzhledem k tomu, že, jak zjišťuje sám rozsudek v oné části rozhodovacích důvodů, která se vztahuje k výroku, sprostujícímu obžalovaného z obžaloby pro přestupek předražování, obžalovaný pekl housky a je prodával ve své živnosti jako pekařský mistr. Netřeba pak podrobněji doličovati, že se přečinu pletich může dopustiti i oprávněný živnostník u provozování své živnosti; nasvědčuje tomu již samo slovné znění ustanovení lichevního zákona o pletichách, dle něhož dopouští se přečinu toho každý, »k do.... se pouští do (jiných) pletich, jež jsou způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby«. Nesprávně vylučuje konečně rozsudek při jednání obžalovaného i další pojmový znak pletich, totiž jeho způsobilost, stupňovati cenu předmětu potřeby. Rozsudek dospívá k výsledku zápornému, že cena, za kterou obžalovaný housky prodával, byla cenou přiměřenou; při tom bere však neprávem za základ svého výpočtu onu cenu, za kterou na-

koupil obžalovaný mouku, z níž housky pekl. Převyšovalať cena ta zřejmě velmi značně ceny, pro mouku úředně stanovené, což ostatně rozsudek sám zdá se naznačovati svým, arci nezcela jasným závěrem, dle něhož koupil obžalovaný onu mouku za cenu »dražší« (t. j. patrně za ceny vyšší, než byly ceny, úředně stanovené). Uváží-li se, že cena mouky činí při výpočtu, na němž spočívá onen rozsudkový závěr o domnělé přiměřenosti ceny, za kterou obžalovaný housky prodával, nejpodstatnější složku výrobních nákladů, pak možno bezpečně za to míti, že jednání jeho, nacházející svůj původ v nákupu mouky za ony vyšší ceny, bylo způsobitým, stupňovati cenu předmětu potřeby, totiž bílého pečiva. Aniž proto vzešla potřeba, obírat se otázkou, je-li stížnost v právu také potud, pokud méně případně vytýká rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. neúplnost, zračící se dle názoru stížnosti v tom, že rozsudek při rozhodování o otázce způsobilosti jednání obžalovaného, aby cena předmětu byla stupňována, nepřihlížel k notoricky prý známé skutečnosti, že ani cena bílého pečiva, vyrobeného z mouky americké, nesmí převyšovati a také nepřevyšuje při housce 50 h, bylo odůvodněné zmateční stížností vyhověti a rozsudek jako zmatečný dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. zrušiti.

Čís. 794.

Přestupek proti veřejné mravopoctnosti dle § 516 tr. zák.

Čin, urážející hrubě mravopoctnost, jest způsobitým, dáti příčinu k veřejnému pohoršení i tehdy, byl-li spáchán na místě veřejném a snadno přístupném za okolností, že mohl snadně býti pozorován od osob třetích, i když při výstupu samém nikdo třetí přítomen nebyl.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1922, Kr II 568/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 13. června 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek dle § 516 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti osvobozující části rozsudku (pro přestupek § 516 tr. zák.) důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. První soud vzal za zjištěno, že obžalovaný dne 25. května 1921 Josefu P-ovou na pěšině ze S. do N. vedoucí na zemi svalil a na ní si lehl, máje v úmyslu jí pohlavně zneužít, a že ji pak odkrýval sukňe a košili, snaže se jí dostat na přirození. Soud bere tudíž smilný čin za prokázaný, což v rozsudku také výslovně jest podotknuto, vynesl však výrok osvobozující jedině proto, že nebyl přesvědčen, že obžalovaný smilným činem mravopoctnost urazil hrubě a takovým způsobem, že se tím zavdala příčina k veřejnému pohoršení. V napadeném rozsudku praví se dále, že soud nepovažuje za prokázáno, že dotyčný výstup (na mezi) přišel na vědomost veřejnosti a že by se tedy veřejná mravopoctnost hrubě.... urazila. Výroku o veřejné mravopoctnosti vytýká stížnost dle čís. 5 § 281